

Вікашевич Андрій Іванович
(1858 – 1922),
дворянин, благодійник, меценат,
уродженець м. Ромни

Ім'я роменського дворянина Андрія Івановича Вікашевича було добре відоме в Ромнах у кінці XIX – на початку XX століття, і майже забулося сьогодні. Так і стерлась би у пам'яті роменців інформація про цю людину, якби не кропітка робота з відновлення родоводу Вікашевичів його внучки Наталії Локтевої.

Народився Андрій Іванович Вікашевич 16 жовтня 1858 року в дворянській родині. Цікавими виявилися його родинні зв'язки. Так, по материнській лінії Андрій Іванович був родичем відомого письменника Дмитра Васильовича Григоровича та національного героя Болгарії за здобуття Шипки в російсько-турецькій війні, генерала Михайла Івановича Драгомирова. Старша сестра Шура підтримувала тісні стосунки з міністром-реформатором Сергієм Юрієвичем Вітте. У затишному будинку Андрія Івановича, також подовгу гостювала Інна - онучка видатного громадського діяча Миколи Івановича Костомарова.

Андрій Іванович Вікашевич був закоханий в театр. Згодом Вікашевич будує нове дерев'яне приміщення літнього театру. І саме в цьому театрі пізніше виступає Панас Саксаганський.

Його батько, Іван Петрович, був родом із роменських міщан, потім отримав у спадок від родича поручика Лукашевича 180 десятин землі і розбагатів, став дворянином. Родовий будинок Вікашевичів знаходився по вулиці Малій Монастирській, 17 (вул. Щучки). Він зберігся до цього часу разом з іншими колишніми господарськими будівлями.

Уся садиба мала площу 108 десятин землі. Фруктовий сад Вікашевича простягався до курганів. Від фруктового саду, вирощеного А.І. Вікашевичем біля свого будинку, до наших часів збереглося декілька груш. А за будинком починався улюбленець багатьох міських жителів – гай Вікашевича. Він складався з вікових дубів, що росли по всій вулиці (зараз Радянська) з гори до низу. Запавні липи та розлогі дуби простягались від сучасної вулиці Радянської до провулка. Нині там виростало ціле житлове містечко.

Після революції дуби та липи вирубали, лише чудом залишились від «гаю Лукашевичів» сім дубів по вулиці Щучки, вік яких понад півтора століття. Нині вони знаходяться на обліку як пам'ятки природи.

Не змогла радянська влада зберегти й іншого улюбленого куточку роменців – міського саду, який ще на початку цього століття був окрасою міста. Сьогодні на його місці знаходяться будівлі заводу АТС, пожежної частини, житлові будинки.

За власні кошти і з власної ініціативи А.І. Вікашевич виклав міські тротуари від Гостинно - двірської площі до свого будинку на Монастирській вулиці цеглою з власного заводу. І зараз, говорять будівельники-шляховики, під час ремонту дорожнього покриття бульвару Шевченка зустрічається цегла з ініціалами «А.В».

Помер Андрій Іванович у 1922 році від тифу, похований у м. Ромни на міському цвинтарі поряд із Всіхсвятської церквою.

Ще задовго до смерті Андрій Іванович Вікашевич склав заповіт, що обезсмертив його як патріота міста, благодійника. Так, у 1913 році він заповідав всю свою землю, окрім житлового будинку, на користь Ромен. Це і дубовий гай, і луки на схилах та берегах Великого Ромна аж до його влиття в Сулу. На вільному місці поряд зі своїм будинком заповідав побудувати навчальний заклад. На виплату стипендії здібним, але бідним учням заповідав щорічно два відсотки від своїх капіталів.

Здійснилась мрія Андрія Івановича. З роками на заповітному місці вирости корпуси школи-інтернату ім. О.А. Деревської, і вікові дуби, немов вартові, чатують та зберігають світлу пам'ять про добрі справи Вікашевичів.

Жодна Роменська церква не була побудована або оздоблена без щедрих пожертв іменних роменців. За їх підтримки діяли школи, училища, роменські театри; навчалися здібні діти бідноти, утримувались осиротілі діти. За життя їх шанобливо величали «благодійниками», «покровителями».

До цієї когорти меценатів минулих віків по праву можна віднести Андрія Івановича Вікашевича.

Список використаних джерел та літератури:

1. Діброва Г.В. Літопис доброти і людяності. – Ромен, 2000
2. Локтева Н.Е. Роменская быль. – Ромни, 1997.
3. Панченко В.В. Дуби крислаті пам'ятають. - Ромен, 1998.
4. Сумщина в іменах: Енциклопедичний довідник. – Суми: РВО «АС-Медіа», 2003.